

REFERAT

for mødet den 18.05.2011, kl. 13:15 i Rådhuset, stuen, værelse 43/44

8. Anlægsbevilling til udvidelse af Tove Ditlevsens Skole fra 3 til 4 spor (2010-41644)

8. Anlægsbevilling til udvidelse af Tove Ditlevsens Skole fra 3 til 4 spor (2010-41644)

Udvalget skal tage stilling til anlægsbevilling for Tove Ditlevsens Skole, Enghave plads 21/ Matthæusgade 33-35, 1670 København V. Skolen udbygges med et ekstra spor og med 100 fritidspladser.

INDSTILLING OG BESLUTNING

Børne- og Ungdomsforvaltningen indstiller til Børne- og Ungdomsudvalget, at udvalget overfor Økonomiudvalget og Borgerrepræsentationen anbefaler,

1. at der gives en anlægsbevilling på 55.304.746 kr. til udbygning af Tove Ditlevsens Skole fra tre til fire spor plus 100 fritidspladser. Der anvises dækning for anlægsbevillingen på Børne- og Ungdomsudvalgets anlægsramme. Bevillingen udmøntes i perioden 2011 til 2013 og fordeles mellem Børne- og Ungdomsudvalget og Kultur- og Fritidsudvalget, jf. tabellen i økonomiafsnittet.
2. at der gives en anlægsbevilling på 4.542.953 til oprensning af forurenede jord, fjernelse af skimmelsvamp og asbest samt etablering af forstærket bundplade og fundament på grund af høj grundvandstand ved ny gymnastiksal. Der anvises dækning for anlægsbevillingen på Børne- og Ungdomsudvalgets anlægsramme. Bevillingen udmøntes i perioden 2011 og 2012 og fordeles mellem Børne- og Ungdomsudvalget og Kultur- og Fritidsudvalget, jf. tabellen i økonomiafsnittet.

Børne- og Ungdomsforvaltningen indstiller til Børne- og Ungdomsudvalget,

3. at spørgsmålet om de 100 nye fritidspladser organiseres sendes i høring

PROBLEMSTILLING

På baggrund af det voksende antal børn i Københavns Kommune, blev der i Budget 2010 fundet finansiering til at udbygge 6 skoler med 7 spor og 700 fritidspladser. Beslutningen blev fulgt op med vedtagelse af anlægsbevilling til rådgiverydelser mm (BR 15.04.2010 sag 2010-18226) på 7 skolespor og senere med anlægsbevilling til igangsætning af yderligere 5 skolespor samt indledende arbejder mm på de nu ialt 12 spor (BR 16.12.2010 sag 2010-165091) Af begge indstillinger fremgår det, at Tove Ditlevsens Skole skal udbygges med 1 spor fra 3 til 4 spor. Derudover skal der på skolen etableres 100 fritidspladser.

Tove Ditlevsens Skole er resultatet af en sammenlægning af skolerne Matthæusgades Skole og Enghave Plads Skole i 2008 og består af to matrikler beliggende på Matthæusgade 33 og Enghave Plads 21. I øjeblikket er Enghave Plads 21 afdeling for indskoling og mellemtrin (1. - 5. klassetrin), mens Matthæusgade 33/35 er afdeling for udskoling (6. - 9. klassetrin).

LØSNING

Tove Ditlevsens Skole udvides fra tre til fire spor, svarende til ca. 250 elever. Derudover etableres 100 fritidspladser i forbindelse med indskolingsafdelingen på Enghave Plads 21. Den bygningsmæssige udvidelse fra 3 til 4 spor foregår på Matthæusgade 33/35, hvor skolen overtager den tidligere Haderslevsgades Skole beliggende i Matthæusgade 37. Bygningen har i en årrække fungeret som områdecener for område Vesterbro. Dette flyttes nu til Saxogade 61. (BR 14.04.2011) og

Matthæusgade 37 ombygges til basislokaler, fællesområder og faglokaler til mellemtrinnet (4., 5. og 6. klassetrin). Ud over ombygningen i Matthæusgade 37, etableres der en ny gymnastiksal på matriklen. Gymnastiksalen etableres ved skel mellem Sankt Matthæus Kirken og skolen, hvor en eksisterende bunker beregnet til sikringsrum fjernes. Gymnastiksalen nedgraves delvis og der etableres boldbane på taget. I Matthæusgade 33 og 35 som efter udvidelsen rummer udskoling (7., 8. og 9. klassetrin samt skolens administration og pædagogiske center foretages der kun få bygningsmæssige ændringer. På Enghaveplads 21 som i fremtiden rummer indskolingen (0., 1., 2. og 3. klassetrin) ombygges hovedbygningens tagetage for at skabe plads til de 100 fritidspladser.

Den klare bygningsmæssige inddeling med indskoling, mellemtrin og udskoling afspejler skolens organisatoriske opbygning med tre afdelingsteams.

I byggeudvalget har der været stort fokus på at skabe de bedst mulige rammer for mellemtrinnet, der siden skolesammenlægningen i 2008 har været delt mellem de to matrikler. Under overskriften: ”faglighed med kreativitet”, som er en del af skolens værdigrundlag, er der i det kommende projekt på Matthæusgade 37 skabt mulighed for, at undervisningen på mellemtrinnet kan foregå på mange forskellige måder. Indgangen til huset sker fra skolegården via et loungeområde, som visuelt har kontakt til fagområder for hjemkundskab og materiel design (det tidligere "sløjd" og "håndarbejde"). Loungeområdet, der domineres af en stor skulpturel trappe, er planlagt som et robust og ”sejt” bevægelsesrum, som skal supplere det sparsomme udeareal, der kan opnås på matriklen. 1., 2. og 3. sal organiseres med hver 4 basislokaler og et stort fællesrum med tilhørende birum. Herved skabes der mulighed for, at der kan undervises og arbejdes klassevis i basislokalerne eller samlet for en årgang i fællesrummet. Indretningen skaber også mulighed for at organisere sig på tværs af de tre årgange, når man ønsker et større samarbejde mellem disse. I husets tagetage etableres sprogcenter og specialcenter samt et stort kreativt område, der primært skal bruges til billedkunst, men som også kan bruges til f.eks. håndarbejde eller andre kreative aktiviteter.

Tove Ditlevsens Skole blev i 2008 udnævnt til Klimaskole, og dette element afspejler sig bl.a. i, at der på begge matrikler findes et væksthuse/en klimabygning, hvor der bl.a. kan undervises i emnet klima, og hvor der kan foretages målinger af skolens forbrug af f.eks. vand og el. På mellemtrinnet bliver der ikke indrettet væksthuse, men der arbejdes blandt andet med temaer som minimering af el, varme og vand samt godt indeklima. Når der på mellemtrinnet foregår egentlig undervisning i klima, kan dette foregå i et af skolens væksthuse på enten indskolings- eller overbygningsafdelingen. Ligesom mellemtrinnet fra tid til anden skal bevæge sig til de to andre afdelinger, kan mellemtrinnet også lægge faciliteter til besøg fra indskolingen og overbygningen. Denne vekselvirkning er med til at understøtte skolens klare målsætning om at se sig selv som én samlet skole. Indretningen giver mulighed for at der kan sættes fokus på inklusion når projektet er tilendebragt.

Byggeriet forventes at være klar til ibrugtagning til skolestart 2013.

Der er hørings svar fra skolebestyrelsen, der udtrykker stor tilfredshed med det foreslåede projektforslag, jf. bilag 3. Der foreligger endvidere hørings svar fra KEjd, der ikke giver anledning til bemærkninger, jf. bilag 2.

Da der med det beskrevne projekt bl.a. er tale om etablering af en ny fritidsinstitution, så sendes spørgsmålet om fritidspladsernes organisering efter Folkeskoleloven eller Dagtilbudsloven i høring, jf. Borgerrepræsentationens beslutning 617/03 af 11. december 2003. Af denne beslutning fremgår det, at nye fritidsinstitutioner integreres bygningsmæssigt i skolen, hvor det er hensigtsmæssigt under iagttagelse af de areal- og kvalitetsmæssige krav, som allerede er fastlagt. Det fremgår videre, at nye fritidsinstitutioner, der bygningsmæssigt er integreret i skolen, oprettes som enten fritidshjem eller KKFO efter en konkret vurdering med inddragelse af skolebestyrelse, de skoletilknyttede fritidshjem og andre interessenter i lokalområdet. De væsentligste forskelle mellem henholdsvis KKFO'er og fritidshjem er beskrevet i bilag 4.

ØKONOMI

Anlægsøkonomi - udbygning

Der søges om en anlægsbevilling på 55.304.746 kr. til gennemførelse af udvidelsen. Der anvises dækning for bevillingen på Børne- og Ungdomsudvalgets budget fordelt med 50.880.366 kr. på funktion 3.22.01.3 og med 4.424.380 kr. på funktion 3.22.05.3.

Anlægsbevillingen fordeles ifølge tabel 1:

Tabel 1

			2011	2012	2013	Total
Udvalg	Bevilling	Funktion	Kr.			
BUU	Anlæg	3.22.01.3	126.490	3.806.490	5.899.470	9.832.450
BUU	Anlæg	3.22.05.3	10.999	330.999	512.997	854.996
Udmøntes til BUU i alt			137.489	4.137.489	6.412.468	10.687.446
KFU	KEjd	3.22.01.3	567.916	30.360.000	10.120.000	41.047.916
KFU	KEjd	3.22.05.3	49.384	2.640.000	880.000	3.569.384
Overføres til KFU i alt			617.300	33.000.000	11.000.000	44.617.300
Anlægsbevilling i alt			754.789	37.137.489	17.412.468	55.304.746

Af den samlede sum udgør administrationsbidraget på 2,2 % kr. 1.190.600 Beløbet fordeles med 811.600 kr. til KEjd og 379.000 kr. til BUF.

Anlægsøkonomi - forurening

Der søges særskilt anlægsbevilling til forurenede jord, asbest skimmelsvamp mv. på 4.542.953 kr. Der anvises dækning for bevillingen på Børne- og Ungdomsudvalgets budget på funktion 3.22.01.3.

Tabel 2

			2011	2012	Total
Udvalg	Bevilling	Funktion	Kr.		
BUU	Anlæg	3.22.01.3	31.700	0	31.700
Udmøntes til BUU i alt			31.700	0	31.700
KFU	KEjd	3.22.01.3	1.040.625	3.470.628	4.511.253
Overføres til KFU i alt			1.040.625	3.470.628	4.511.253
Anlægsbevilling i alt			1.072.325	3.470.628	4.542.953

Af den samlede sum udgør administrationsbidraget på 2,2 % kr. 97.700 Beløbet fordeles med 66.000 kr. til KEjd og 31.700 kr. til BUF.

Samlet anlægsøkonomi

Det samlede budget for Tove Ditlevsens Skoles udbygning er på i alt 65.302.544 kr.

Inkl. denne anlægsbevilling vil der dermed være givet følgende bevillinger til Tove Ditlevsens Skole i forbindelse med udvidelsen fra 3 til 4 spor:

Tabel 3

Bevilling	Beløb (kr.)	Politisk beslutning
Rådgiverydelser i forbindelse med skoleprojekterne	2.000.000	BR 15/4 2010
Igangsætning af 12 skolespor	3.454.845	BR 16/12 2010

Anlægsbevilling udbygning	55.304.746	-
Anlægsbevilling forurening	4.542.953	-
Bevillinger i alt	65.302.544	

Anlægsudgifterne er sammensat på følgende måde:

Tabel 4

Anlægsudgifter	Kr.
Byggeomkostninger	52.268.527
Reservationsleje	1.500.000
Genhusning, flytteudgifter mv.	1.428.317
Undervisningsmidler	4.000.000
Løst inventar mm	4.700.000
Administrationsudgifter KEjd	958.500
Administrationsudgifter BUF	447.200
Anlægsudgifter i alt	65.302.544

Finansiering

I budget 2010 blev der afsat 612.700.000 kr. til udbygning af 6 skoler med 7 spor og 700 KKFO/FH pladser. I budget 2011 blev der afsat 457.200.000 kr. til yderligere udbygning af 3 af de 6 skoler samt udbygning af 2 skoler mere med i alt 5 spor og 400 KKFO/FH pladser. I alt er der således afsat 1.069.900.000 kr. til udbygning med 12 skolespor samt 1.100 KKFO/FH pladser.

Udbygningen af Tove Ditlevsens Skole finansieres af denne ramme der pt. er disponeret således:

Tabel 5

Bevilling	Beløb (kr.)	Politisk beslutning
Afsat ramme	1.069.900.000	Budget 2010 og 2011
Rådgiverydelser i forbindelse med skoleprojekterne	30.100.000	BR 15/4 2010
Udvidelse af skolefritidshjemmet Vibenshus	3.270.000	BR 3/6 2010
Midlertidig pavillon til KKFO på Kirkebjerg Skole	1.500.000	BR 20/5 2010
Ombygning af lokaler på Rådmandsgades Skole	1.022.000	BR 16/6 2010
Udvidelse af fritidshjemmet UNO	10.220.000	BR 23/9 2010
Frederikssundsvejens Skole, kapacitetsafhjælpning	6.525.000	BR 26/8 2010
Dronens fritidshjem	4.428.886	BR 26/8 2010
Bevilling Budget 2011 5 skoler	35.200.000	Beløbet blev stjernemarkeret i Budget 2011 og omfatter projekteringmidler til: Skolen på Kastelsvej/Langelinieskolen, Øster Farimagsgades Skole, Vibenshus Skole, Kirkebjerg Skole og Korsager Skole
Igangsætning af 12 skolespor	16.778.426	BR 16/12 2010
Flytning af områdecener Vesterbro	26.100.000	ØU 5/4 2011
Restramme	934.755.688	
Anlægsbevilling til Utterslev Skole	70.706.369	Forventet BUU 18/5 2011
Anlægsbevilling til Vanløse Skole	69.068.136	Forventet BUU 18/5 2011
Anlægsbevilling til Tove Ditlevsen Skole	55.306.070	Forventet BUU 18/5 2011

Anlægsbevilling til Skolen på Kastelsvej/Langelinieskole 1. etape	17.191.038	Forventet BUU 18/5 2011
Restramme herefter	722.484.075	
Kommende anlægsbevillinger		
Skolen på Kastelsvej/Langelinieskolen 2. og 3. etape	Økonomi under udarbejdelse	Forventet efteråret 2011
Øster Farimagsgades Skole	Økonomi under udarbejdelse	Forventet efteråret 2011
Kirkebjerg Skole	Økonomi under udarbejdelse	Forventet efteråret 2011
Frederikssundsvejens Skole	Økonomi under udarbejdelse	Forventet efteråret 2011
Vibenshus Skole	Økonomi under udarbejdelse	Forventet efteråret 2011
Korsager Skole	Økonomi under udarbejdelse	Forventet efteråret 2011
Et spor indre by	Økonomi under udarbejdelse	Udskudt

I Budget 2011 blev der i perioden 2011 til 2013 afsat en anlægspulje på 28,2 mio. kr. til uforudsete udgifter og p/l-regulering på skoleområdet. Anlægsbevillingen til oprensning af forurening mv. på Tove Ditlevsen Skole finansieres af denne ramme, der pt. er disponeret således:

Tabel 6

Bevilling	Beløb (kr.)	Politisk beslutning
Afsat ramme	28.200.000	Budget 2011
Forurening på Vanløse Skole	1.600.000	Forventet BUU 18/5 2011
Forurening på Tove Ditlevsen Skole	4.542.953	Forventet BUU 18/5 2011
Restramme	23.657.047	

Benchmarking anlægsøkonomi

Det eksisterende nøgletal for 1 spor + 100 kkfo/fh-pladser er på 100,4 mio. kr. inklusiv udgifter til uforudsete udgifter som forurening mv. En tidligere udarbejdet rapport fra Moe & Brødsgaard danner baggrund for nøgletallet. Udgifterne til Tove Ditlevsens Skole er på 65,3 mio. kr. Differencen til nøgletallet skyldes, at hovedparten af udvidelsen sker ved at anvende en tidligere skolebygning i Matthæusgade. Projektet kan derfor realiseres med mindre om- og nybygninger end normalt. BUF udfører på nuværende tidspunkt ikke benchmarking på anlægspriser på skoler i forhold til andre kommuner. Men der er nedsat styre- og arbejdsgruppe, som skal udarbejde materiale om byggepriser på daginstitutioner og skoler til brug for bl.a. benchmarking. Arbejdet forventes færdigt før sommerferien 2011. Ved afslutningen af arbejdet orienteres BUU om konklusionerne i projektet. Kommissorium for arbejdsgruppen vedr. byggepriser har været forelagt for BUU på udvalgets aflæggebord i tilknytning til udvalgs mødet den 6. april 2011.

Driftsøkonomi

De årlige driftsudgifter til det fjerde spor på Tove Ditlevsens Skole forventes at være 10.456.757 kr. om året. Det svarer til 47.431 kr. pr. elev, hvilket er 12.607 kr. mindre end den gennemsnitlige årlige driftsudgift pr. elev i Københavns Kommune. Den lavere driftsudgift skyldes primært, at udvidelse sker på Matthæusgades Skole, der i forvejen anvendes af BUF.

VIDERE PROCES

I henhold til Borgerrepræsentationens beslutning fra 11. december 2003, sendes spørgsmålet om fritidspladsernes organisering efter Folkeskoleloven eller Dagtilbudsloven i høring i de skoletilknyttede fritidshjem (bestyrelserne), skolebestyrelsen, lokaludvalg, LFS, KLF, KFO, Brug Folkeskolen, Fællespædagogisk Råd, Skole og Forældre og Danske Skoleelever med 6 ugers høringsfrist (forlænges pga. sommerferien). Herefter forelægges en sag for BUU herom i september 2011. Anlægsbevillingen berøres ikke af spørgsmålet om fritidspladsernes organisering, hverken hvad angår økonomi eller tidsplan.

Efter procedure for inddragelse af KFU i anlægssager sendes indstillingen til udtalelse i KFU; herefter fremlægges sagen for ØU og BR.

Else Sommer

/Knud Langberg

BESLUTNING

Børne- og Ungdomsudvalgets beslutning i mødet den 18. maj 2011

Indstillingen blev godkendt.

BILAG

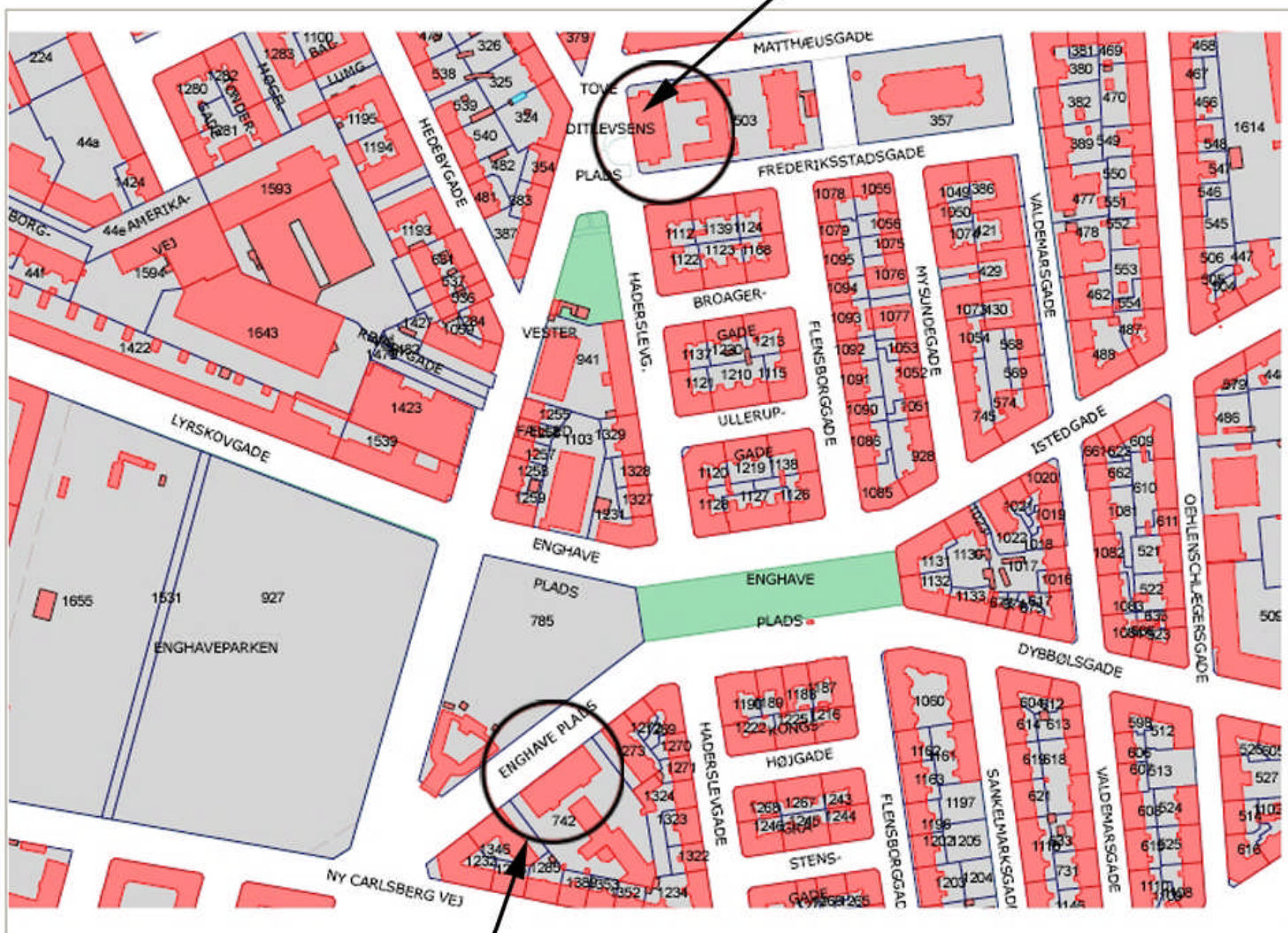
- [1. Kort over Tove Ditlevsens Skole](#)
- [2. Høringssvar fra KEJD Tove Ditlevsens Skole](#)
- [3. Høringssvar fra skolebestyrelsen ved Tove Ditlevsen](#)
- [4. Fritidshjem og KKFO - de væsentligste forskelle](#)

Kortbilag Tove Ditlevsens skole

Mathæusgade 37

Enghave Plads 21

KØBENHAVNS KOMMUNE
Kultur- og Fritidsforvaltningen
Projekt & Bygherre

Børne- og Ungdomsforvaltningen
Drift og Anlæg
Gyldenløvesgade 15
1502 København V

Administrativt hørings svar vedrørende indstillingen til udvidelse af Tove Ditlevsens Skole, Enghave Plads 21/Matthæusgade 33-35. Skolen udbygges fra 3 til 4 spor og der etableres 100 fritidspladser.

På baggrund af det foreliggende materiale har Københavns Ejendomme (KEjd) følgende bemærkninger til indstillingen:

1. Økonomi:

Den anførte økonomi og ansøgte bevilling vurderes som værende realistisk. Det er dog en forudsætning,

at myndighedsbehandlingen ikke medfører krav om ændringer i projektet, som er væsentligt fordyrende

at myndighederne dispenserer for etablering af parkeringspladser. Hvis dispensation ikke gives skal der til den kommunale parkeringsfond betales et bidrag for etablering af parkeringspladser med en merudgift til følge.

2. Tid:

Den anførte tidsplan vurderes som værende realistisk. Det er dog en forudsætning,

at myndighedsbehandlingen forløber med forventet sagsbehandlingstid og ikke medfører krav om ændringer i projektet, som forlænger tidsplanen væsentligt.

3. Øvrige bemærkninger:

Ingen

Dato for afklaring af forudsætninger med videre:

KEjd forventer at de udtrykte forudsætninger med videre i dette hørings svar vil være afklaret når byggetilladelse som forventeligt modtages ultimo 2012. Såfremt afklaringen giver anledning til ønsker om væsentlige ændringer i det foreliggende materiale, vil KEjd i samarbejde med fagforvaltningen sørge for at Borgerrepræsentationen snarest muligt bliver orienteret herom.

Med venlig hilsen

Janne Kiel

NOTAT

26-04-2011

Sagsnr.
2010-94111

Dokumentnr.
2011-296352

Projekt & Bygherre

Nyropsgade 1, 5
1602 København V

Mobil
51 71 70 93

E-mail
Bi42@kff.kk.dk

EAN nummer
5798009781642

www.kk.dk

Fritidshjem og KKFO - de væsentligste forskelle

02-03-2011

Notatet er udarbejdet på baggrund af en forespørgsel på udvalgsrådet i Børne- og Ungdomsudvalget den 2/3 2011.

Sagsnr.
2011-30502

Indledning

Nærværende notat opidser i kort form, de forhold der gør sig gældende når fritidstilbud organiseres efter hhv. Dagtilbudsloven (fritidshjem) og Folkeskoleloven (KKFO). Der beskrives nogle væsentlige forskelligheder, der stilles til de bygningsmæssige krav, i forhold til et fritidstilbud og en folkeskole. Notatet beskriver også skolernes og KKFO'ernes samarbejde om deres fælles lokaler, som det tager sig ud i dag, og endelig beskrives kommunens forskellige muligheder for at opkræve forældrebetaling i fritidshjem og KKFO.

Dokumentnr.
2011-159303

Pædagogiske rammer

I Københavns Kommune er der fælles gældende målsætninger for de to tilbudstyper; fritidshjem og KKFO vedtaget af Børne- og Ungdomsudvalget. Da de to tilbud er organiseret efter hver sin lovgivning, KKFO efter folkeskoleloven og fritidshjem efter dagtilbudsloven, så er der imidlertid visse lovgivningsmæssige kravforskelle.

Fritidshjem skal udarbejde en børnemiljøvurdering, mens KKFO hører ind under skolens undervisningsmiljøvurdering. KKFO'en skal udarbejde en mål- og indholdsbeskrivelse, hvilket ikke er et krav til fritidshjem.

Derudover er det på KKFO'en skolelederen, der har det overordnede pædagogiske ansvar, mens det i fritidshjemmet er klyngelederen (kommunale institutioner) eller institutionslederen (selvejende institutioner).

Fælles lokaleanvendelse mellem skole og fritidstilbud

I Københavns kommune er der i dag ca. 11.900 fritidshjemspladser og ca. 1650 KKFO pladser på normalområdet. I 2003 besluttede Borgerrepræsentationen, at alle nyetablerede fritidsinstitutioner så vidt muligt skal integreres bygningsmæssigt i skolen (BR 617/03, 11. december 2003). Det blev desuden besluttet ved samme lejlighed, at der i hvert enkelt tilfælde skal tages politisk beslutning om, hvor vidt pladserne skal organiseres som en KKFO drevet efter Folkeskoleloven, eller fritidshjem drevet efter Dagtilbudsloven. Anlægsøkonomien berøres ikke af denne proces, da der i de seneste 2 budgetforlig er arbejdet med samme budgetnøgletal for hhv. fritidshjem og KKFO'er, idet det uanset organisationsform forudsættes, at fritidsinstitutionen har lokalfællesskab med skolen ved nybyggeri. Senest i budgettet for 2011, blev det besluttet at opføre 400 nye fritidsinstitutionspladser, som etableres efter retningslinjerne

Gyldenløvesgade 15
1502 København V

Telefon
3366 4138

E-mail
tha@buf.kk.dk

EAN nummer
5798009383716

www.kk.dk

fra 2003. Der er derfor endnu ikke taget stilling til organiseringen af disse pladser.

Ved udbygning af en skole udbygges fritidshjemskapaciteten tilsvarende, således at skole- og fritidsinstitutionskapaciteten til hver en tid matcher hinanden. Jævnfør føromtalt beslutning fra 2003, etableres de nye fritidsinstitutionspladser så vidt muligt som en integreret del af skolen. Udførelsen af den konkrete skoleudbygning og etablering af de nye institutionspladser behandles samlet i et byggeudvalg.

I forhold til etablering/omflytning af fritidstilbud til eksisterende lokaler på en skole, eksisterer der en række udfordringer, da skole og fritidshjem er opført efter forskellige myndighedskrav i forhold til en skoles basislokale og en fritidsinstitutions grupperum. Kravene er dynamiske i den forstand, at det er muligt at kompensere på ét område, hvis andre forudsætninger er opfyldt. Konsekvensen af dette er, at der i hvert enkelt tilfælde skal tages stilling til mulighederne for at benytte skolelokaler til fritidsinstitutionsbrug.

Det lader sig derfor vanskeligt gøre at opliste alle de forskellige bygningsmæssige krav som nagelfaste lovmæssigheder, der er gældende i alle tilfælde under alle forhold. Nedenfor er dog forsøgt beskrevet nogle vigtige bygningsmæssige krav (akustik og udluftning), med udgangspunkt i nøgletal. Det kan overordnet siges, med nævnte forbehold in mente, at myndighedskravene til et fritliggende fritidshjems lokaler er større, end til en skoles basislokale. Denne divergens er især tydelig ved skoler af ældre dato, som er opført efter datidens myndighedskrav.

Akustik

Der stilles krav til en kortere efterklangstid i en fritidsinstitution, end til et basislokale i en skole. En kort efterklangstid gør, at støj opfattes mindre rungende, men omvendt kan et sådan rum også opleves som værende vanskeligere at råbe en forsamling op i. Som følge af lærere (undervisning) og pædagogers (fritidsaktiviteter) forskellige aktiviteter med børnene, eksisterer der forskellige behov for et rums akustik.

Der stilles desuden krav om ekstra lydisolering mellem undervisningsrum, end isoleringen mellem opholdsrum i et fritidstilbud.

Udluftning

I et basislokale (skole) stilles der krav om mindst 6 m³ luftrum pr. elev. I et grupperum (fritidsinstitution) skal der være mindst 12 m³. Kan dette ikke opnås, og det kan der ikke ved 2 m² frit gulvareal pr. barn og normal højde til loftet, skal der etableres mekanisk ventilation eller tilsvarende luftskifte. Desuden etableres 2 m² frit gulvareal pr.

barn i et fritidstilbuds opholdsrum, svarende til Bygningsreglementets krav til børnehavers areal. Et fritidstilbuds pædagogik er tilrettelagt på en sådan måde, at børnene ikke er forpligtet til ophold i det samme grupperum i løbet af en hel dag. Barnet kan bevæge sig rundt mellem forskellige aktiviteter i huset efter behov. Der ses derfor differentieret på en institutions samlede areal ved vurdering af en institutions samlede bygningskapacitet, da fx værksteder og køkken-alrum også kan benyttes som en del af et aktivitets- og opholdsrum. Blandt andet som følge af dette, stilles der krav om et større bruttoareal pr. barn i fritliggende fritidstilbud (6-6 ½ m²), end en institution, der bygningsmæssigt er fuldt integreret med skolen (ca. 4 m²), da sidstnævnte, foruden sit eget område, i et vist omfang også har mulighed for at benytte dele af skolens øvrige areal som fx garderober, faglokaler, fællesrum og toiletter.

Myndigheder mv.

Borgerrepræsentationen besluttede den 4. november 1999 retningslinjer for KKFO'ers fysiske indplacering på skolerne. BR besluttede således:

- at alle skolens faciliteter i videst muligt omfang står til rådighed for børnene i et fritidshjem/KKFO/klub og omvendt
- at fritidstilbuddene ved udbygninger på skoler og fritidshjem sikres deres egen base
- at KKFO'en sikres en base med et samlet areal, af ca. samme størrelsesorden som ved bygning af fritidshjem i Københavns Kommune

På denne baggrund, har Børne- og Ungdomsudvalget besluttet (seneste ændringer vedtaget den 26. januar 2011) følgende ordlyd i Styrelsesvedtægten for Folkeskoler i Københavns Kommune, vedrørende lokaler og bygningsmæssige forhold for KKFO'er:

”KKFO'en har på linje med skoledelen sin egen base på skolen. Basen er det sted, hvor børn og personalet i KKFO'en har deres hjembase, hvor det er muligt at præge rum og indretning efter de aktiviteter, der er planlagt, og som samtidig giver rum for børnenes spontane leg.

Basen er så vidt muligt placeret i eller i umiddelbar nærhed af indskolingsområdet og vil ofte være en integreret del af indskolingsområdet. Dette giver mulighed for, at man lokalt, i gensidig respekt for hinandens ønsker om brug af lokalerne, kan ændre og udvide råderummet for børn og ansatte på forskellige tidspunkter af dagen. For KKFO'ens base gælder de samme pladskrav, som stilles til fritidshjem (2 m² pr. barn). I KKFO'er for børn med særlige behov skal de lokalemæssige forhold tilpasses børnenes behov ud fra de normer og standarder, der gælder på området.”

For så vidt angår antallet af m² pr. barn, har forvaltningen valgt, som tidligere nævnt, på fritidsområdet at videreføre Bygningsreglements bestemmelser inden for børnehavområdet, da der ikke i Bygningsreglementet findes specifikke angivelser for hvor mange m² der kræves til et fritidshjemsbarn. Derved lægger kommunen sig op af en række andre kommuner, der arbejder ud fra de samme standarder.

Børne- og Ungdomsudvalget har således ikke principielt taget stilling til dette arealprincip, men det har været grundlaget for de anlægsindstillinger udvalget har fået forelagt og tiltrådt,

Et forslag om at reducere nettoopholdsarealet pr. barn fra 2 m² til ca. 1 m² i fritidstilbud blev ikke besluttet af udvalget, i forbindelse med udarbejdelsen af anlægsplanen i budget 2011.

For så vidt angår kravene om akustik og udluftning er det værdier, der er fastsat i Bygningsreglementet. Dette er en del af arbejdsmiljølovgivningen, som vedtages af folketinget.

Skoler og KKFO'ers samarbejde om de fælles arealer

Skolers og deres KKFO'ers samarbejde om benyttelse af hinandens lokaler afhænger af blandt andet organiseringen af arbejdet. På normalområdet er der som oftest ikke behov for at kunne undervise i KKFO'ens egne lokaler, mens der ved lokalefællesskab skal være mulighed for både undervisning og fritidsaktiviteter.

Inden for specialområdet er benyttelsen af hinandens lokaler såvel som fælleslokaler i højere grad afstemt efter børnenes behov, som kan være meget differentieret i forhold til deres handicap. Således vil det være meget vigtigt for nogle børn ikke at skifte miljø, hvorfor skole og KKFO's brug af lokaler er fuldt sammensmeltet. Andre børn har derimod behov for et andet forløb, og vil derfor profitere af et fysisk skift i konteksten via lokaleskift mellem skole og fritid.

Forvaltningen har været i kontakt med 2 af landets største kommuner (Frederiksberg og Aarhus). Fælles for disse er, at de har SFO ordninger med lokalefællesskab på samtlige af deres skoler. Graden af lokalefællesskabet er dog varierende fra skole til skole, afhængig af behovet for fritidsinstitutionspladser. Således vil der på én skole forefindes et næsten totalt lokalesammenfald, mens der på en anden stort set er adskilte lokationer. Samarbejdet betegnes som uproblematisk, men begge kommuner fremhæver, at kvaliteten af dette samarbejde i høj grad er personbåret, og at samarbejdet i alle tilfælde ligger inden for de af kommunen udmeldte rammer. I begge kommuner er SFO'ernes pædagoger ansat efter årsnorm og deres timetal gør, at en del af deres daglige arbejdsdag foregår i skolernes indskolingsklasser.

De fælles lokaler er fysisk indrettet, således at de lever op til de lovgivningsmæssige bygningskrav.

Det skal nævnes at LFS har anmodet BUF om at udarbejde en rammeaftale for brug af fælleslokaler. Forvaltningen er ved at se på en evt. mulighed for en sådan aftale.

Betalingstakster

I Dagtilbudsloven er der sat loft over det beløb, kommunerne må opkræve i brugerbetaling. Det maksimale beløbet er fastsat som en procentdel af kommunens samlede omkostninger ved at drive fritidshjem. I folkeskoleloven findes der ikke en sådan begrænsning.

Det betyder, at på et fritidshjem koster en plads f.eks. 47.146 kr. årligt, heraf må kræves 25 pct. = 11786,50 kr. i forældrebetaling.

På en SFO koster en plads også 47.146 årligt, men kommunalbestyrelsen bestemmer hvor stor en del forældrene skal betale, f.eks. 50 pct. = 23.573 kr. eller 2 pct. = 943 kr.

I Københavns Kommune har man valgt at give KKFO'erne samme rammevilkår og takster som fritidshjemmene.

Liste over skoler i København med KKFO

Størsteparten af KKFO'erne i København er bygningsmæssigt integreret i skolens bygning, da disse er etableret i forbindelse med opførelsen eller udbygning af skolen. En enkelt KKFO er fysisk selvstændig, da den oprindeligt har været etableret som fritidshjem, og først på et senere tidspunkt er blevet omdannet til KKFO.

Sortedamskolen
Skolen på Kastelsvej
Gasværksvejens Skole
Vesterbro Ny Skole
Bavnehøj Skole
Valby Skole
Ålholm Skole
Kirkebjerg Skole
Rødkilde Skole
Korsager Skole
Tagensbo Skole
Grøndalsvængets Skole (fritliggende)
Utterslev Skole
Skolen på Islands Brygge
Ørestads Skole
Øresundsskolen
Frejaskolen
Fensmarksskolen
Skolen i Ryparken
Friluftsskolen

Skolen i Peter Vedelsgade
Skolen i Charlotttegården

Oversigt over pædagogiske og strukturelle dilemmaer ved fritidshjem kontra KKFO

Dilemmaer	Pædagogisk faglighed		Kapacitets udnyttelse		Økonomi		Ny institutionsstruktur	
	Fordele	Ulemper	Fordele	Ulemper	Fordele	Ulemper	Fordele	Ulemper
KKFO/ Skole	1) Nemmere at koordinere og understøtte hinandens aktiviteter 2) Bedre mulighed for etabl. af fælles faglighed ved 2 faggrupper under samme leder	KKFO forudsætter et større samarbejde på tværs af faggrupper, hvilket kan være en udfordring.	1) Mulighed for bedre udnyttelse af lokaler form/efterm og ved fælles brug 2) Trafiksikker afstand ml skole og frit	1) Mindre fleksibilitet ved skoletilknytninger → behov for flere pladser 2) Tidlig indskrivning (= behov for formiddags pasning) besværliggøres grundet fælles lokalebrug m. skolen	1) Ingen omkostning ifb m følgeordning 2) Ingen loft over forældrebetaling 3) Stordriftsfordele ved bygningsvedligehold	Større omkost. til ledelse (aftalt i overenskomst)		
Fritidshjem	Bedre sammenhæng mellem aldersgrupper ved intgr. inst.	1) Mulighed for dårligere koordinering sk/inst, da flere enheder skal samarbejde 2) Mulighed for fortsat cementering af forskellige faglige kulturer	1) Mere fleksibel skoletilknytning. 2) Mulighed for fleksibel udnyttelse af lokaler ved intgr.	1) Dårligere lokaleudnyttelse form/efterm 2) Mulig farlig skolevej 3) Mulig stor afstand skole/frit	Bedre mulighed for etablering af fuldtidsstillinger ved oprettelse af kombinationsstillinger inden for klyngen.	1) Loft over forældrebetaling 2) Udgifter til følgeordning	1) Via klynge/samarb. aftale er inst en del af et større fagligt og økonomisk fællesskab 2) Klyngeorganisationen er sammensat ud fra en 0 – 13 års tankegang	Brud på klyngestruktur hvis eksisterende fritidshjem omdannes til KKFO, da der vil komme et brud på 0- 13 års sammenhængen

Til: Hanne Reppien
Emne: Godkendelse af projekt.doc

Tove Ditlevsens Skole

10.Maj 2011

Skolebestyrelsens godkendelse af projektforslaget på Tove Ditlevsens Skole

Bestyrelsen ønsker generelt at udtrykke stor tilfredshed med det foreslåede projektforslag. Vi er særdeles tilfredse med, at det er lykkedes af finde økonomiske midler til en ny ombygning, samt at det også er lykkedes at finde midler til en gymnastiksal. Salen er afgørende for at kunne være en velfungerende 4-spors-skole. Vores indtryk er, at det vil blive en fantastisk gymnastiksal, som i det offentlige rum vil virke som en skulpturel bygning.

Vi kunne dog godt tænke os, at i stedet for 2 trapper til boldbanen ovenpå idrætssalen, erstattes den ene trappe med f.eks en rutchebane, ligesom vi også vil foreslå at der på den kæmpemæssige trævæg etableres en klatrevæg, begge dele så eleverne kan udfolde sig fysisk. Dette vil være med til at kompensere den manglende udenomsplads.

Inde i gymnastiksalen ønsker vi opbevaringsrum på hele den lange væg, idet der ellers ikke vil være plads til idrætsredskaberne i salen.

Den øvrige indretning af den nye ombygning vil være med til at understøtte skolens indsatsområde inklusion, som vi sætter focus på i de efterfølgende skoleår.

Mht en KKFO/Fritidshjem på indskolingsmatriklen hælder skolebestyrelsen til en KKFO, men vi ønsker pt ikke at tage konkret stilling, før forslaget kommer i høring.

Glasdøre ind til basislokaler bør udfyldes med mønstre, som dels underbygger skolens klimaprofil og dels er medvirkende til, at undervisningen ikke forstyrres af forbipasserende.

Da det nye natur/teknik-lokale skal hænge sammen med orangeriet i skolegården, ønsker vi, at der bliver isat en dør, så der bliver direkte adgang fra natur/teknik-lokalet til gården, hvor orangeriet er.

Med venlig hilsen

Anders Andersen
Skolebestyrelsesformand